

'Het monster in mij wordt alleen maar groter'

Laura - 24 jaar, fysiek gezond - krijgt deze zomer euthanasie

Ze heeft fijne vrienden, houdt van goede koffie en van theater. En ze wil dood. Al van jongs af aan voelt Laura (24): 'Leven, dat is niets voor mij.' Deze zomer zal euthanasie een einde maken aan haar leven vol innerlijke strijd, depressies en zelfdestructie.

0 shares

Ik ontmoet de West-Vlaamse Laura op de voorstelling van het boek *Libera me* over euthanasie om psychische redenen. Schrijfster Lieve Thienpont is een van de psychiaters die Laura een positief advies gaf voor euthanasie. Als Laura erover vertelt, zie ik een rustige, weloverwogen, zelfverzekerde jonge vrouw. Dat juist zij intussen bezig is met het plannen van haar dood, lijkt onwezenlijk. Ik vraag of ze me haar hele verhaal wil vertellen, en een paar weken later nodigt ze me uit in haar studio. Het is een gezellige, kleine woonruimte, met lieve briefjes op de koelkast en een muur vol boeken en films. Ze verblijft er een paar dagen per week, onder begeleiding van de psychiatrische instelling waar ze de rest van de week is. Laura verwelkomt me warm en terwijl ze koffie zet praten we even over fotografie, een van haar hobby's. Maar het wordt al snel duidelijk dat de gezelligheid niet meer dan een masker is. De zwaarte van Laura's leven laat haar nooit los. "Ik zit nu wel heel rustig te praten, maar waarschijnlijk rol ik hier over een paar uur alweer over de grond van de pijn die

ik mezelf heb aangedaan", zegt ze. "Mijn innerlijke strijd stopt nooit."

Wanneer voelde je voor het eerst dat je dit leven niet wilde?

"Die gedachte kwam al heel bewust in de derde kleuterklas. Dan zat ik daar, zag ik kindjes spelen, en dan dacht ik: wat doe ik hier? Of ik liep aan de hand van mijn opa naar school en dacht 'ik wil hier helemaal niet lopen, ik heb helemaal geen zin om te leven'. "Op mijn zesde was ik eens in een kamer van vrienden waar geweren lagen. Ik weet nog dat ik er een heb vastgepakt en de loop naar mezelf heb gericht. 'Hiermee kan ik er een eind aan maken', dacht ik. 'Zo makkelijk kan het zijn.' Ik dacht toen dat de geweren niet geladen waren, later hoorde ik dat dat wel zo was. Als ik dat op dat moment had geweten, had ik de trekker misschien wel overgehaald. Ik kan het me zo voorstellen."

Hoe verliep je kindertijd?

"De zwangerschap was ongepland. Mijn vader was agressief, dronk te veel. Mijn moeder is nog een jaar bij hem gebleven, maar de situatie werd zo gevaarlijk dat we moesten verhuizen. "Vanaf toen waren mijn grootouders ouderfiguren voor mij. Bij hen had ik veiligheid, rust en structuur. Lang heb ik deels bij hen, deels bij mijn moeder gewoond. 's Ochtends vroeg ging ik dan naar mijn grootouders om bij hen te ontbijten, en ik kwam pas weer bij mijn moeder na het avondeten."

"Ik wist nooit hoe ik haar zou aantreffen. Ze was vaak ziek in die tijd, het huis was vuil, en ze dronk veel. Het is niet dat ik slecht behandeld werd: materieel kwam ik niets tekort en ik ben nooit fysiek mishandeld. Maar altijd die spanning over hoe de situatie zou zijn, dat was slopend. "Mijn moeder probeerde mij te beschermen voor haar problemen door er niet met mij over te praten, maar dat maakte de afstand tussen ons alleen maar groter. Ik had juist behoefte aan die gesprekken, aan openheid." "En toch, hoewel mijn kindertijd zeker heeft bijgedragen aan mijn lijden, ben ik ervan overtuigd dat ik deze doodswens ook had gehad als ik in een rustig, stabiel gezin was opgegroeid. Ik heb gewoon nooit willen leven. Het is niets voor mij. Dat ik er nu nog ben, is omdat ik anderen nooit met mijn problemen heb willen belasten."

Merkt leerkrachten en klasgenoten dat het niet goed ging met je?

"Op de middelbare school begon ik met automutileren. Dat viel op een gegeven moment wel op, maar de school zag de ernst van de situatie niet in. Mijn slechte prestaties weten ze aan een gebrek aan intelligentie, en ze adviseerden me een niveau lager te gaan. Dat jaar ging ik voor het eerst naar mijn huisarts. 'Ik kan niet meer', zei ik. 'Ik ben veranderd van studierichting, en ging op zoek naar een pleeggezin - zonder dat mijn moeder ervan wist. Toen het uitkwam, zei ze: 'Die wens wordt nooit ingewilligd, zo erg heb

je het hier toch helemaal niet?' Dat bedoelde ze niet dreigend, ze dacht er oprecht zo over. "Toen ik bij mijn klasgenootje Iris introk, was dat voor haar een behoorlijke schok. Intussen begon voor mij een iets kalmere periode: mijn nieuwe studierichting, toneel en kunst, was een uitlaatklep. Ik bevond me in fijn gezelschap. Maar het gekke is: juist door die stabielere situatie, juist omdat ik niet meer constant bezig was met overleven, werden mijn depressies erger. Alsof daar toen weer ruimte voor was in mijn hoofd. Het was zelfs zo erg, dat ik Iris mee de diepte in trok, tot het punt dat we allebei automutileerden. "Dat was ook geen oplossing. Ik ging weer bij mijn moeder wonen, en alles was weer hetzelfde. Inclusief het 'ik wil dood'-gevoel. Dat is nooit weggegaan."

Je bent inmiddels drie jaar in behandeling in een psychiatrische instelling. Wanneer besloot je dat dat het beste was?

"Na mijn middelbare school ben ik een theateropleiding gaan volgen. Intussen woonde ik samen met mijn toenmalige vriendin. Ik had eigenlijk alles: een leuk appartement, een heerlijke verliefdheid, en ik was fulltime bezig met theater. "Toch was ik diep, diep ongelukkig. Theater is mijn passie, maar zo'n opleiding is ook enorm confronterend: je moet jezelf steeds een spiegel voorhouden. Ik kon dat niet aan. "Ook in mijn relatie probeerde ik mijn zware kant voor mezelf te houden, maar mijn vriendin zag mijn

depressie toch. Ik ben dan enorm ruzie met haar gaan maken. Een verkeerde reactie natuurlijk, maar ik kon mezelf niet uiten. Het was verschrikkelijk moeilijk om haar, het mooiste dat me ooit overkomen is, los te laten. "Het was door een psychologe van de opleiding dat ik uiteindelijk toch voor een opname ben gegaan. Ze zei: 'Je gaat het niet doen, hè? Je hebt niet het lef om je te laten opnemen, hè?' Theater was mijn laatste grote droom. Om dat op te geven, had ik iemand nodig die op zo'n toon tegen me sprak."

Hoe was die periode in de instelling?

"Het beeld dat van psychiatrische instellingen heerst, is: die mensen leiden een luxeleventje. Een beetje praten, een beetje knutselen, een beetje nietsdoen. Als een vakantie, bijna. Maar het vergt ongelooflijk veel moed om daar binnen te stappen. Die confrontatie met jezelf, dat is ontzettend zwaar. "Ik heb veel stappen vooruitgezet in mijn behandeling, maar tegelijkertijd heeft mijn zelfdestructieve gedrag daar een hoogtepunt bereikt. Mezelf snijden, met mijn hoofd tegen de muur bonken, dat soort dingen. Op die momenten is alles zo zwart, dan ben ik mezelf niet. "Het is ontzettend moeilijk om uit te leggen, maar je kunt het vergelijken met een monster dat in je lijf zit, en uit wil breken. Zo voel ik dat echt. Een monster achter mijn ribbenkast. Het ding is zo'n enorme bron van agressie, van kwaadheid en van pijn, dat niets het kan

stoppen. Mezelf iets aandoen geeft verlichting, voor even. Maar weg gaat-ie nooit. Sterker nog: het monster wordt alleen maar groter. Daar kan ook de instelling niets aan veranderen. "Op een gegeven moment werden mijn crises zo erg dat het zelfs voor het personeel te zwaar werd. Soms mocht ik een paar weken niet in de instelling zijn, zodat zij even een adempauze hadden. Ik vind dat nog steeds onbegrijpelijk, en ik neem dat de psychiatrie zeer kwalijk. Dat ik mezelf dan maar moest redden, zorgde voor een flinke vertrouwensbreuk. "Anderzijds was het voor de hulpverlening natuurlijk ook niet niks, dat begrijp ik wel. Een aantal begeleiders stond heel dicht bij me, en zij zijn altijd met mij blijven vechten. Hen ben ik heel dankbaar."

Wanneer begon het idee van euthanasie te spelen?

"Tijdens het eerste jaar van mijn opnames raakte ik bevriend met Sarah, die met de euthanasieprocedure bezig was. Urenlang hebben we samen in de binnentuin zitten roken, pratend over onze levens, en haar dood. Er was zo'n grote openheid tussen ons, dat was prachtig. "Het was ook een enorme opluchting, want euthanasie is zelfs in instellingen moeilijk bespreekbaar. De hele behandeling is gericht op leven, dus de dood past daar niet in. Of begeleiders denken dat het voor ons te zwaar is om erover te praten. Terwijl juist dat erkennen van iemands lijden zo ontzettend belangrijk is. Als je dat niet doet, blok je de persoon die je

voor je hebt af. "Bovendien: euthanasie gaat niet alleen om de dood. Uiteindelijk wel, natuurlijk, maar tot aan het echte moment van overlijden gaat het proces nog gewoon door. Vanaf het begin van een euthanasieaanvraag duurt het nog wel zo'n jaar, anderhalf, tot de dood daadwerkelijk daar is. In die periode gaat het heel sterk om draagkracht, en om waardigheid. "Sarah is twee jaar geleden overleden. Zie je dat schaakstuk daar in de kast? Dat staat symbool voor haar. De zwarte koningin. We speelden vaak schaak samen, ook vlak voor haar dood. De laatste keer verloor ik, waarop Sarah lachend zei 'Jammer hè, dat je dit verlies nu nooit meer in kunt halen'. Het was, op een rare manier, prachtig om haar zo te zien. Je zag dat ze eindelijk rust had, nu ze mocht gaan. Ze straalde. Toen dacht ik: wat is dit eigenlijk mooi."

Ben je toen gelijk jouw eigen procedure gestart?

"Nee, dat heeft nog zeker een jaar geduurd. Ik vond euthanasie een mooi idee, maar intussen liep mijn eigen therapie nog en daar was ik druk mee. Ik kon steeds meer dingen plaatsen. Het moment waarop ik besepte: mijn kindertijd is niét de bron van mijn lijden, was voor mij heel belangrijk. Want als er geen externe oorzaak was, dan zat de bron van mijn lijden dus in mij. "Ik heb toen ook hele fijne, open gesprekken kunnen voeren met mijn moeder. Eindelijk werd gezegd wat vroeger altijd stilgehouden werd. Ik vind het ontzettend knap van

haar dat ze zich zo opengesteld heeft. Het is voor haar ook allemaal enorm zwaar geweest. Ik heb haar alles van vroeger vergeven, en onze band is nu beter dan ooit. Het geeft rust. "Ik werd op een gegeven moment ook nieuwsgierig naar mijn vader. Kort daarna vernam ik dat hij net was overleden. Ik stond erop dat ik hem nog kon zien, en ben hem een laatste groet gaan brengen. Men wilde daar het doek eigenlijk niet van zijn lichaam halen, omdat zijn staat niet bepaald goed was, maar ik ben blij dat ik toch heb doorgezet. Nu heb ik 'hem' af kunnen sluiten."

Een voorwaarde om euthanasie te mogen plegen, is dat je uitbehandeld bent, dat al het mogelijke is geprobeerd. Wanneer kun je zeker weten dat er echt geen opties meer zijn, zeker als je zo jong bent als jij?

"Ik heb het gevoel dat ik me altijd voor mijn leeftijd moet verantwoorden. Maar als iemand zegt 'je bent nog maar 24', dan denk ik: dat zegt niets. Mijn leven is al 24 jaar een strijd. Elke dag. Sommige dagen sleep ik me letterlijk van seconde naar seconde. Zo bekeken is 24 eigenlijk al stokoud. "Maar, ja, het is inderdaad heel moeilijk om te beslissen dat het écht klaar is. Ik ben een vechter, ik heb er altijd volledig voor willen gaan. Maar het is gewoon op. De laatste tijd zag ik het ook aan mijn begeleiders, die zaten steeds vaker stil voor me. Ze hadden niets meer te zeggen. Ik voel me zo machteloos, en ik ben zo moe van al het vechten, van alle behandelingen die niet aanslaan en het

monster achter mijn ribben dat nog steeds groter wordt. "De dood voelt voor mij niet meer als een keuze. Als ik een keuze had, zou ik kiezen voor een draaglijk bestaan, maar daar heb ik alles aan gedaan en dat is niet gelukt. Ik speel heel mijn leven al met de gedachte aan zelfmoord, ik heb ook een paar pogingen gedaan. Maar dan is er dus iemand die mij zo moet vinden, en dat wil ik niemand aandoen. Dat heeft me altijd tegengehouden. "Euthanasie blijft een heftige beslissing, en elke dag vraag ik aan mezelf: 'Wil ik dit echt?' Maar elke dag is het antwoord toch 'ja'. Via euthanasie is mijn onvermijdelijke dood in ieder geval een waardige dood."

Was het moeilijk om de drie artsen waarvan je goedkeuring nodig had, te overtuigen?

"Je moet je lijden verantwoorden, verschillende keren aan verschillende artsen. Dat kan moeilijk zijn, maar gelukkig gaat het praten over euthanasie mij gemakkelijk af. Zeker de gesprekken met Lieve Thienpont waren fijn. Bij haar had ik het gevoel dat ik voor het eerst in mijn totaliteit erkend werd, zowel in mijn krachten als in mijn lijden. "De grootste strijd was uiteindelijk het wachten. Er zit erg veel tijd tussen de afspraken, het is een lange procedure. Ik begrijp dat ook wel, het is niet een beslissing die je zomaar neemt. Hoe verder in het proces, hoe spannender: wanneer komt er een advies? En welk advies? De laatste arts trok zich op het laatste moment terug, omdat hij vond dat hij niet goed genoeg

op de hoogte was van mijn casus om een oordeel te kunnen vellen. Dat was een tegenslag, die weer nieuwe onzekerheid met zich meebracht. Inmiddels heeft een andere arts alsnog het derde positieve advies gegeven."

Hoe reageerden je dierbaren op je voornemen?

"In eerste instantie geschokt, maar daarna kwam er eigenlijk van iedereen wel begrip. Mijn vrienden en familie kennen mijn geschiedenis en ze begrijpen dat dit het beste voor mij is. Ik ben altijd open geweest over mijn opnames, en dat het steeds bergaf ging. En ze zagen het ook aan me. Eén vriend zei zelfs 'Weet je zeker dat je het pas in de zomer gaat doen? Is dat niet te laat?' Niet omdat hij mij dood wil hebben natuurlijk, maar omdat hij bang is dat ik mezelf voor die tijd in een crisissituatie al iets aan doe. "Ik ben nog steeds enorm zelfdestructief, het risico dat het voor de zomer alsnog fout gaat, is groot. Ik vind het vreselijk voor mijn grootouders dat ze hun kleinkind moeten verliezen, en het ergst voor mijn moeder. Maar ik heb er vertrouwen in dat ze zich er wel doorheen slaan. Ze weten dat ik het gelukkigst ben als ik verlost ben uit mijn lijden."

Je euthanasie staat dus gepland voor deze zomer. Wat ga je tot die tijd nog doen?

"Ik heb zelf geen grote wensen meer, geen reizen of zo. Ik wil vooral de dingen doen die mijn dierbaren nog met mij willen

doen. "Sinds euthanasie bespreekbaar werd, en zeker nu ik weet dat ik deze zomer mag gaan, is er een enorme last van me afgevallen. Altijd heb ik met een verborgen agenda geleefd, altijd moest ik voorzichtig zijn dat ik mijn mond niet voorbijpraatte. Ik voel me nu zo opgelucht. Ik ben bijna van mijn lijden af, maar ik weet ook dat de rouw voor mijn nabestaanden dan pas begint. Dus ik wil er nu nog alles aan doen om er voor hen te zijn. Ik zou het egoïstisch vinden als ik daar niet de tijd voor zou nemen. "En ik ga nog wel het gevecht aan in de instelling, om te proberen meer openheid voor euthanasie te krijgen. Ik ben ervan overtuigd dat mensen zoals ik veel beter geholpen kunnen worden als het personeel open over euthanasie zou durven praten."

Heb je al een beeld bij het moment van de euthanasie?

"Ja, ik ben alles al aan het plannen. Mijn dood zelf, en de begrafenis. Ik vind het, hoe gek dat ook klinkt, zelfs leuk om over na te denken. Ik ga een boekje maken met teksten, geschreven door mezelf en door vrienden. En het nummer 'Comes and goes in waves' van Greg Laswell wil ik zeker op mijn begrafenis. "Mijn dood zelf zal hier plaatsvinden, in de studio, via een infuus dat me in slaap brengt. De arts dient dan de injecties toe die mijn dood definitief maken. Wat ik op die laatste momenten ga zeggen, weet ik nog niet. Veel heb ik al uitgebreid in brieven aan mijn vrienden geschreven. Ik denk dat

alles al wel benoemd is. Misschien floep ik er ten slotte wel uit: 'Zij die gaan sterven, groeten u.'" Om privacyredenen zijn de namen in dit stuk gefingeerd.